

Webinaari 31.10.2023

Uma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

U U M A 4

Hiekoitusseppelin hyötykäyttö

sekä

Betonimurskeen hyötykäyttö kantavissa kasvualustoissa

ESISELVITYS

Juha Kivimäki

Ramboll CM Oy

Webinaari 31.10.2023

Uuma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

UUMA4

Hiekoitusseppelin
hyötykäyttö

Webinaari 31.10.2023

Uma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Hiekoitusepelin hyötykäyttö

Uma 4 pientyöryhmän alkuperäinen teema oli käsitellä käytetyn hiekoitusepelin hyötykäyttöä uusiomateriaalina kierrätyskasvualustojen valmistuksessa

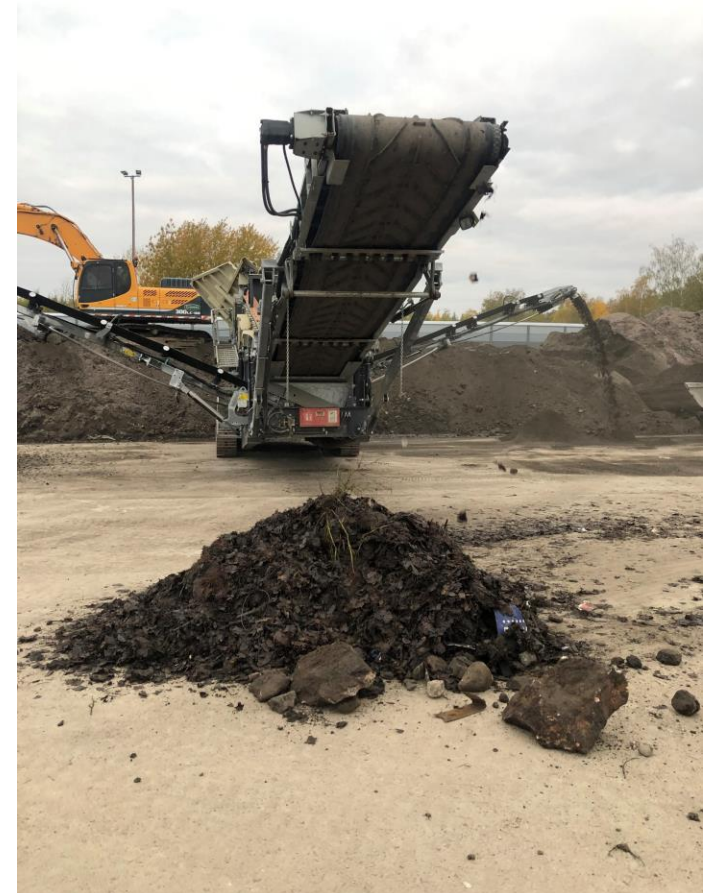
Webinaari 31.10.2023

Uuma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Hiekoitusseppelin hyötykäyttö

Pientyöryhmään osallistuvien tahojen hankinta oli alussa haastavaa, mutta tiedon edetessä asiasta, mukaan ilmoittautui useita tahoja ja henkilöitä. Mukana ovat olleet mm.

- Pääkaupunkiseudun kaupungit Espoo, Helsinki ja Vantaa
- Lahti, Tampere ja Turku
- Kaupunkien organisaatioista Stara ja Kuntec
- Yrityksistä Kiertomaa Oy sekä Tieluiska Oy

Webinaari 31.10.2023

Uuma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Pienryhmän käynnistyessä kunnolla huomattiin, että ajatuksena hiekoitusepelin hyötykäyttö pelkästään uusiokasvualustojen valmistamiseen on ilmeisen suppea pohja materiaalin uusiokäytön lisäämiseen

UUMA4

Webinaari 31.10.2023

Uuma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Koska hiekoitussepin uudelleenkäyttö on projektin edessä poikanut paljon ideoita ja jonkin verran kokemuksia huomattavasti laajemmassa mittakaavassa, tulisi selvityksen huomioida nämäkin vaihtoehdot

UUMA 4 kierrätyskasvualustat

Hiekoitussepin käyttö

Kierrätyskasvualustoissa,

taustoitusta

Terminologiaa

Hiekoitussepeli: raekoko 2-6 mm. murskattu kiviaines

Hiekoitushiekka: käytännössä maaseudulla käytössä, luonnonhiekkaa

Hiekoitusseppelin käyttö kierrätyskasvualueiden valmistuksessa - taustaa

Jätelain tavoite on vähentää jätteen määrää ja suosia materiaalin uusiokäyttöä ja mahdollista kierrätystä

- mahdollisuuksia olisivat
 - a) kierrätys
 - b) loppusijoitus sellaisenaan
 - c) puhdistus ja käyttö uudelleen hiekoitusseppelinä/-hiekkana
- tarvetta olisi saada materiaalin hyötykäytölle koko Suomen mittakaavassa laaja esiselvitys ja sen jälkeen tarveselvitys
 - jotta YMPA:ssa huomioitaisiin koko Suomen kannalta tärkeään ongelmaan ratkaisuvaihtoehdot, olisi laajalle ja kattavalle viiteaineistolle tarvetta. Tällainen voisi olla esim. Uuman raportointi tai vastaavan asiantuntijafoorumin lausunto. Erinäisten julkaisujen tarve koettiin ilmeiseksi

Hiekoitusseppelin käyttö kierrätyskasvualueiden valmistuksessa - taustaa

- ongelmia hiekoitusseppelin/-hiekan hyötykäytössä:
 - o haitalliset vieraslajit ja niihin liittyvä lainsäädäntö
 - o työmailta kerättyyn hiekoitusseppiin/-hiekaan sekoittuu runsaasti mm. seppiä, joten kerätyssä maa-aineksessa on laaja variaatio raekokoja
- kerättyä materiaalia on liikenteessä materiaali murskaantunut pienemmäksi ja siten siinä on paljon ns. nolla-ainesta mukana
- pohdittiin myös hiekoitusseppelin käytöstä aiheutuvia ongelmia ja vastuukysymyksiä mm.
 - o kuulalaakereiden kuluminen?
 - o koirien tassut: kivien terävyys, syanidit

Hyödyt

Usein materiaali päätyy toisarvoiseen käyttöön, mikä ei siten ole varsinaiseksi kierrätykseksi luokiteltavaa toimintaa.

On kuitenkin pohdittava mikä on paras käytätapa

- panostaa puhdistusprosesseihin, mikä aiheuttaa kustannuksia ja päästöjä
- vai muu hyötykäyttö

Hiekoitusseppelin uusiokäyttö hiekoitusseppelinä

Käytetyn hiekoitusseppelin kitkakulma katoaa, on pyöreämpirakeista (Isokauppila, Vättö)

Pohdinnassa oli materiaalin sekoittaminen neutseelliseen materiaalin ja siten vähentää neutseellisen kiviaineksen menekkiä

- Esimerkiksi, soveltuisiko pyöristynyt jo kertaalleen käytetty hiekoitusseppi pyöriteiden liukkauden torjuntaan?
- Pyöräilijöiltä tulee valituksia terävän seppelin vaikutuksista renkaisiin

Hiekoitusepelin puhdistus

Teemu Uusikauppila kertoi joitakin vuosia sitten Espoossa suoritetusta kokeilusta puhdistaa materiaalia ilman avulla flotaatio-menetelmällä. Kokeilu oli kuitenkin pienimuotoista.

Onko järkevämpää ja kustannustehokkaampaa hyötykäyttää materiaalia muussa kuin alkuperäisessä tarkoituksessa?

Vuosittain kerätyt määrät

Helsinki

- Valmisteleee esiselvitystä, jossa kerätyt määrät selvitetään
- Vuosittain iso vaihtelu, riippuen sääolosuhteista
- Kerättyjä määriä viime vuosina ovat olleet noin 10 000 M3
- Massat ovat kynnyksarvopitoisia
- Tulevaisuudessa esim. Talin huippu voisi olla sopiva loppusijoituskohde sen rakentamisen aikana. Projekti käynnistyy arvioilta vuonna 2025
 - o Tämä tarkoittaa kuitenkin sitä, että ko massoja pitäisi etupainotteisesti kerätä välivarastoon

Vantaa

- Ollikainen totesi, että lumenläjitysalueelle kerätystä, alhaalta ylöspäin täytetystä lumimäärästä hiekoitussepin tai muun aineksen osuus on arvioita 1-2 % kokonaismassasta

Espoo

- Tarkkoja määriä tiedossa, aikoinaan kun VRJ oli alueurakoitsijana Espoonlahdessa: 2500 tn lähes sama määrä kuin levitettiin, kaupungin omasta toiminnasta ei tietoa

Muut kaupungit

- Määrät eivät tiedossa

Käyttötapa, muu kuin kasvualustat

Helsinki:

- Materiaalia on käytetty mm. meluvallien täytöissä ympäristöluvalla, mutta uusista kohteista on pulaa

Vantaa

- Hiekoitusepeliä on hyödynnetty mm. Sotungin kaatopaikan maisemoinnissa sekä Liikuntapalveluiden latu- ja ulkoilureittien rakentamisessa ja kunnossapidossa

Käyttötapa, muu kuin kasvualustat

Pyöriteillä kierrätettynä ja sekoitettuna neitseelliseen hiekoitussepeleihin

- Jyrki Vättö ehdotti, että Vantaa suorittaisi pienimuotoisen kokeilun, jossa testattaisiin seulotun materiaalin hyödyntämistä. Asia herätti kiinnostusta ja on mahdollista että Vantaa suorittaa pilottikokeilun jollain kaupungin pyöräväylällä.

Käyttötapa, muu kuin kasvualustat

Mahdollisuudet

Hiekoitusepelin käyttöä uusiokäytössä esim. sekoittamalla johonkin muuhun materiaaliin. Esille nousivat mm.

- Ratsastuskäyttöön tarkoitetut alueet ja niiden pohjat. Koska sepeli on hiekoituskäytössä rakeiltaan pyörästynyt, voisi se olla mahdollisesti siten soveltuva. Huomioitava kuitenkin, että materiaalin seassa saattaa olla lasia.

Esille nousivat myös käyttö salaojitusrakenteiden täytöissä sekä putkikanaalien arinatäytöissä, jossa yleensä käytetty sepelin raekoko on 0-16 mm.

- Salaojien täytöt. Helsingissä salaojituksesta on kokemusta. On mahdollista ympäristöviranomaisen luvalla, kunhan määrät ovat 500-1000 m³ välillä. Määrä todettiin kuitenkin pieneksi kerättyihin määriin verrattuna ja aiheuttaa paljon työtä lupaprosesseissa.

Käyttötapa, muu kuin kasvualustat

Esille nousivat myös käyttö salaojitusrakenteiden täytöt sekä putkikanaalien arinatäytöt, jossa yleensä käytetty sepelin raekoko on 0-16 mm.

- Salaojien täytöt. Helsingissä salaojituksesta on kokemusta. On mahdollista ympäristöviranomaisen luvalla, kun määrät ovat 500-1000 m³ välillä. Määrä todettiin kuitenkin pieneksi kerättyihin määriin verrattuna ja aiheuttaa paljon työtä lupaprosesseissa.

Käyttötapa, muu kuin kasvualustat

Mahdollisuudet

Meluvallien täytöt

Helsinki tehnyt ympäristöluvalla

Raitiolinjahankeet

Vantaalla raitiolinjanhanke voisi avata mahdollisuuden materiaalin hyötykäyttöön

Hiekoitusseppelin huomioiminen hankinta-asiakirjoissa

Hiekoitusseppelin huomioiminen hankinta-asiakirjoissa

- Jos käytetyn hiekoitusseppelin kerääminen ja jälkikäsittely on jätetty urakoitsijan velvollisuudeksi, voi tilaajalle jäädä epäselväksi, miten urakoitsija toimii materiaalin suhteen
 - Asiakirjoissa hiekoitusseppelin on todettu yleensä selkeästi siirtyvän urakoitsijan materiaaliksi ja sen asianmukainen jälkikäsittely kuuluu heidän velvollisuudekseen
 - Koska materiaali luokitellaan jätteeksi, aiheuttaa se asianmukaisesti käsiteltynä huomattavia kustannuksia
 - Jos urakoitsija ei toimi asianmukaisesti käsittelyn suhteen, vääristää se kilpailua
 - Esimerkiksi Vantaalla on urakka-asiakirjoissa määritelty, että urakoitsijan on vietävä materiaali tilaajan hyväksymään paikkaan
 - Tämä edellyttää ajantasaista valvontaa ja seuranta

Tilaajan velvollisuus on kirjata asia hankinta-asiakirjoihin sekä suorittaa seuranta mahdollisuuksien rajoissa

Hiekoitusseppelin huomioiminen hankinta-asiakirjoissa

Asiakirjojen tarkka laadinta voisi johtaa parempaan ja tarkkaan toimintaan.

Samalle se saattaisi mahdollistaa uusien liikeideoiden syntymisen ja jopa tuoda alalle uusia urakoitsijoita, jotka vastaisivat jatkojalostamisesta.

Lainsäädäntö

Pienryhmä ideoi tutkimaan linjausta, mihin kierrätetyn hiekoitusepelin käyttö ilman vaativaa Lupaprosessia voisi olla mahdollista. Miten esim. putkilinjojen arinatäytöissä tämä olisi mahdollista?

Nykyisin useat hyötykäyttökohteet ovat kestoaltaan kertaluontoisia, tavoitteena olisi jatkuva käyttö.

Webinaari 31.10.2023

Uma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Hiekoitusseppelin hyötykäyttö uusiokasvualustoissa

UUMA4

Tässä rakennetaan resurssiisaan Vantaan puistoa kestävämpään ympäristörakentamisen periaatteita noudattaen.

- Alueella hyödynnetään lampien kunnostuksesta syntyneitä massoja sekä muita käyttöön soveltuvia ja tutkittuja uusiomateriaaleja
- Kesällä 2019 nurmikäntä valmistuu asukkaiden vireäksi vapaa-ajanviettopaikaksi

Tilaja: Vantaan kaupunki
Urakoitsija: Hyvinkään Tieluiska Oy
Valvoja: Ramboll CM Oy
puh. 040 487 2681

Uppdragsgivare: Vanda stad
Entreprenör: Hyvinkään Tieluiska Oy
Övervakare: Ramboll CM Oy
tfn 040 487 2681

Här bygger vi en resurssmart Vandapark genom att följa principerna för hållbart miljöbyggande.

- I området utnyttjas massor som uppstår i samband med återställande av dammarna samt andra undersökta återvinningsmaterial som lämpar sig för användning
- Sommaren 2019 färdigställs gräsplanen till en grönskande fritidsanläggning för invånarna

ANKKAPUISTON UUSIOMASSAHANKE
ANKPARKENS RETURFIBERMASSAPROJEKT

Webinaari 31.10.2023

Uuma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Lahti

Niityn köyhdyttäminen

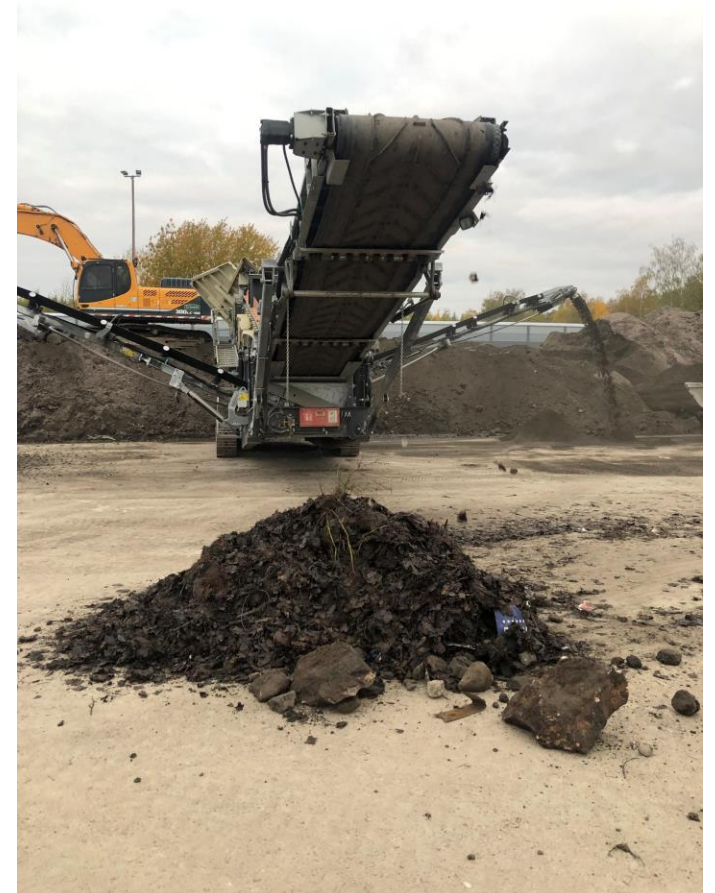
Vantaa

Case Ankkapuiston uusiomassahanke

Case Sotungin kaatopaikan maisemointi

UUMA4

Webinaari 31.10.2023

Uma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

UUMA4

Lahti

Hiekoitushiekkapilotti niittykohteissa

Kokemuksia tähän mennessä

20.4.2023

Webinaari 31.10.2023

Uma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Taustaa

- Kunnossapito hoidonjohtourakoilla
 - Hiekoitusmateriaali hankitaan urakan sisällä ja nostettu hiekoitushiekka urakoitsijan omaisuutta
 - Urakoitsijalle ei ole osoitettu tiettyä vastaanottopistettä, johon nostettu hiekka tulee toimittaa
 - Raportointivelvollisuutta ei ole vanhoissa urakoissa siitä, mihin toimitettu (uusimpiin laitettu)
- Kaupungilla ei ole omaa maanvastaanottoaluetta. Alueellista vastaanottopistettä hoitaa Salpamaa Oy.
 - Kuntaomisteisen jätehuolto-yhtiö Salpakierron tytäryhtiö -> Salpamaa Oy on ns. vapailla markkinoilla toimiva yhtiö (ei "in house")
- Salpamaalle ohjautuu osa hiekoitushiekoista ja osa "epäselvää"

Webinaari 31.10.2023

Uma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Hiekoitushiekkapilotti kahdessa niittykohteessa

- Tunnistettu kaksi rehevöitynyttä niittykohdetta, jossa tarvetta maaperän köyhdyttämiseksi
 - Ei pohjavesialueella, asumiseen tai lasten leikkipaikaksi tarkoitettulla alueella, ei luonnonsuojelutarkoitukseen osoitetulla alueella, ravintokasvien viljelyyn tarkoitettulla alueella eikä tulvavaara-alueella
- Ajatuksen hyödyntää katualueilta nostettua hiekoitushiekkaa maanparannusaineena. Seulottu (0-3 mm) ja tutkittu
 - Viljavuus
 - Metallit
 - Öljyhiihivedyt
- Ensimmäinen erä 54 tn valmistunut
 - Vastaa viljavuuden tavoitearvoiltaan kuivan ja karun kasvualustan profiilia
 - Haitta-ainepitoisuuksiltaan Vna 214/2007 kynnysarvot alittavaa

Webinaari 31.10.2023

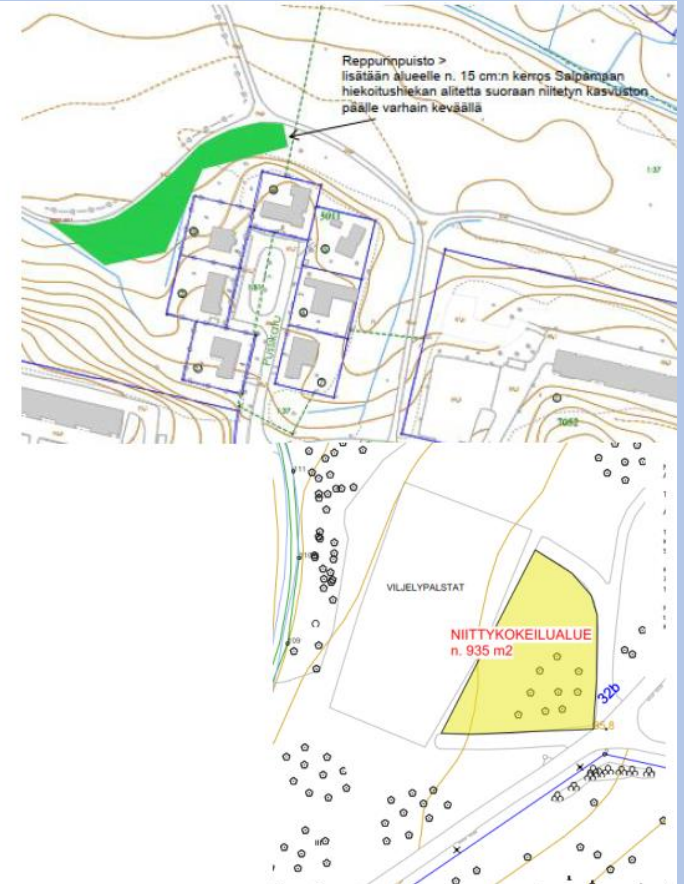
Uma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

UUMA4

Kohteet

- Reppurinpuisto
 - Tuore niitty
 - Hyödyntämisalueen pinta-ala on noin 1870 m².
 - Pilottialueelle levitetään noin 15 cm:n kerros seulotun hiekoitushiekan alitetta suoraan niittykasvuston päälle varhain keväällä ennen kasvukautta.
 - Materiaalimenekki on noin 280 m³td eli noin **384 tn**.
- Evakkolasten muistopuisto
 - Tuore niitty
 - Hyödyntämisalueen pinta-ala on noin 935 m².
 - Alueelta kuoritaan pintamaata noin 15 cm:n kerros. Kuorittu maaines levitetään muualle
 - puistoalueella erikseen kunnossapitourakoitsijalle osoitettuihin paikkoihin.
 - Tilalle levitetään 15 cm:n kerros seulotun hiekoitushiekan alitetta ja alueelle kylvetään TVL- ja
 - kukkaniittyseosta sekä suojaheinää laikuittain erillisen ohjeen mukaisesti.
 - Materiaalimenekki on noin 140 m³td eli noin **192 tn**.

Webinaari 31.10.2023

Uma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Miten pilotti edennyt?

- Ympäristövalvonnalle jätettiin ilmoitus maa-aineksen hyödyntämisestä

ILMOITUS MAA-AINEKSEN HYÖDYNTÄMISESTÄ:

KATUALUEILTA KERÄTYN JA SEULOTUN HIEKOITUSHIEKAN HYÖDYNTÄMISEN PILOTOINTI

MAANPARANNUSAINEENA EVAKKOLASTENPUISTON JA REPPURINPUISTON NIITYKOYTESSA

- Esitettiin, että pilottikohteiden nykytilanteen viljavuuden ja mahdollisten haitta-aineiden taustapitoisuuksien selvittämiseksi suunnitelluilta hyödyntämisalueilta kummastakin otetaan pintamaakerroksesta yksi kokoomanäyte hajapistemenetelmällä viljavuusanalyysia ja raskasmetallien sekä öljyhiilivetyjen analysointia varten. Kokoomanäytteidenotossa sovelletaan PIMA-maiden näytteenoton ja laadunvalvonnan ohjeistusta.
- Esitettiin jälkiseurantaa vuosittain silmämääräisesti ja parin vuoden päästä maanäyttein

Jätteen hyödyntäminen maarakentamisessa

Pienimuotoisessa (ei ammattimainen tai laitosmainen) maarakentamisessa voidaan käyttää kertaluontoisesti jätettä vähäisessä määrin (alle 500 tonnia) korvaamaan neitseellisiä luonnonaineksia. Tarkemmin hyödynnettävistä jätteistä ja hyödyntämisen edellytyksistä on kerrottu linkistä löytyvästä ympäristönsuojelumääräyksissä (11 §) ja määräysten perusteluissa. Jätteiden sijoittamisesta maaperään on tehtävä valvontailmoitus Lahden ympäristöpalveluille vähintään 30 vuorokautta ennen jätteen sijoittamista. Ilmoitus tehdään vapaamuotoisena.

Webinaari 31.10.2023

Uma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Miten pilotti edennyt?

Ympäristövalvonnan vastaus:

- Hiekoitushiekka on jätettä, ja jätteen käsittely ja hyödyntäminen on ensisijaisesti ympäristöluvan varaista toimintaa.
- Ei voida soveltaa MARA-asetusta eikä pienimuotoisen hyödyntämisen menettelyä maarakentamisessa, koska kyseessä ammattimainen toiminta huolimatta siitä, että määrällisesti pienimuotoista.
- Pilantumaton maa-aines ei myöskään kuulu MARA-asetuksen tai ympäristösuojelumääräysten piiriin
- Asia voidaan ratkaista ympäristönsuojelulain (527/2014) 31 §:n koeluonteisena toimintana, josta tehtävästä ilmoituksesta säädetään 119 §:ssä.

Webinaari 31.10.2023

Uma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Mitä nyt?

Ympäristövalvonnan vastaus:

- **Ilmoitusta täydennettävä:**

- tarkemmilla ilmoittajan yksilöinti- ja yhteystiedoilla,
- tarkentamaan kestoja, erityisesti jälkiseurannan osalta
- varsinkin Evakkolastenpuistossa sijaitsevan kohteen vaikutukset viereiseen palstaviljelyalueeseen ja suunnitellut ympäristönsuojelutoimet, joilla haitalliset vaikutukset ehkäistään
- selkeyden ja luettavuuden parantamiseksi liitteen 1 taulukkoon olisi hyvä koota kaikki tutkimustulokset sekä raja- ja ohjeavot, joihin tuloksia verrataan

- jätteen käsittelytoiminnan harjoittajan (Salpamaan) on asetettava vakuus asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi. (Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 59 §).Pyydän liittämään ilmoitukseen esityksen vakuudesta perusteluineen (laskelma)

Webinaari 31.10.2023

Uma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Mitä seuraavaksi?

Kirjoitetaan vastine ympäristövalvonnalle:

- Vedotaan Ympäristöministeriön 3.7.2015 päivättyyn muistioon Kaivettujen maa-ainesten jäteluonteesta ja käsittelystä
- Esitetään, että vakuuden asettaminen kuuluu kaupungille, koska toimii hyödyntäjänä

Webinaari 31.10.2023

Uma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Hiekoitusseppelin
hyötykäyttö

Case Ankkapuisto, Vantaa

UUMA4

Webinaari 31.10.2023

Uma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Hiekoitusseppelin
hyötykäyttö

Kuva Ankkapuistosta

Syyskuu 2023

UUMA4

Ankkapuiston uusiomassahanke

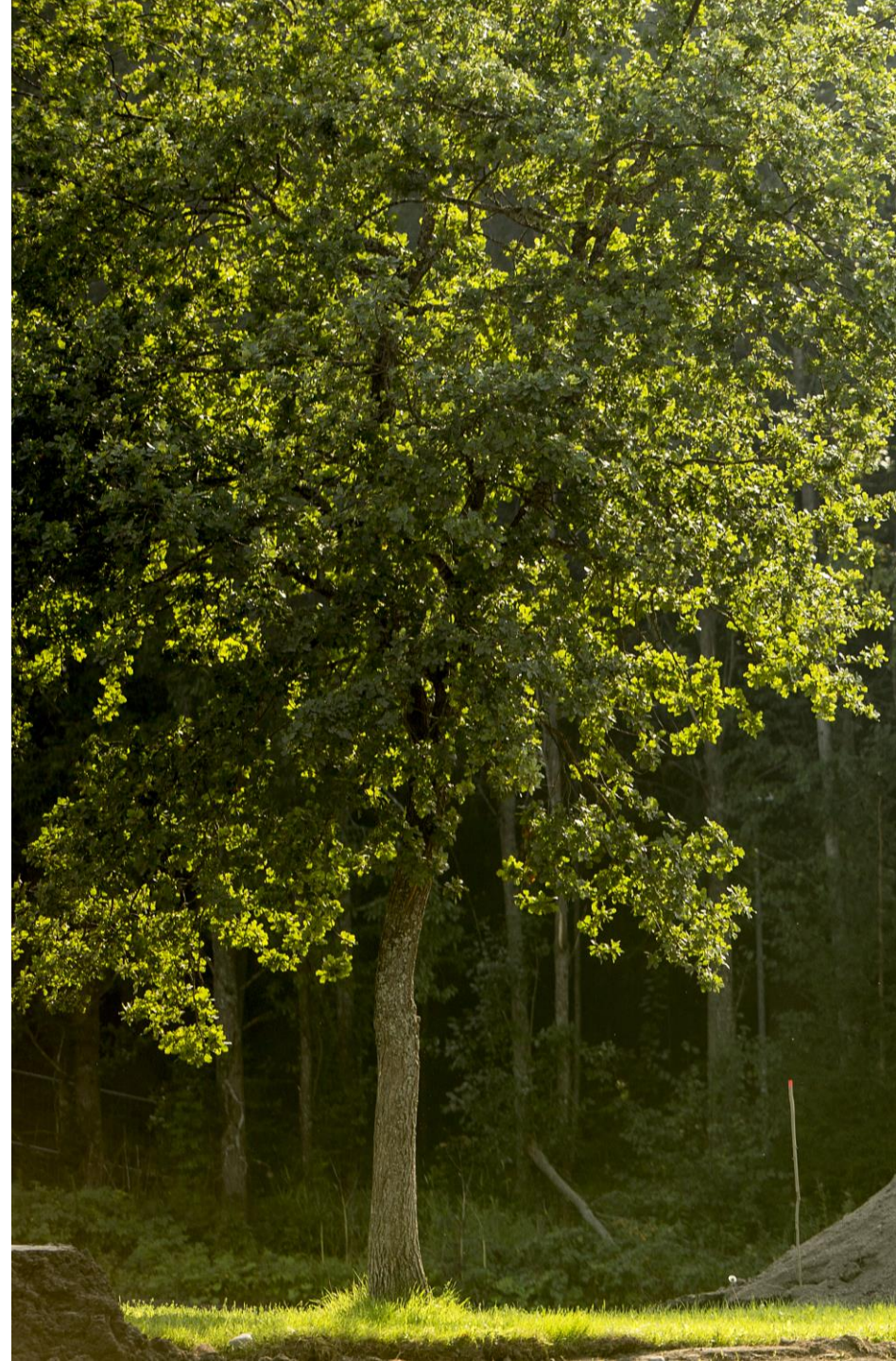
Vantaa 2018-19

- Imuruoppausmassat päätettiin sijoittaa Ankkapuiston nurmialueelle (n. 2,0 ha).
- Suunnitelmamuutokset:
 - Täyttöä lisättiin paikoitellen alkuperäiseen suunnitelmaan nähden, 0...50 cm
 - Tuotteistetut maa-ainekset vaihdettiin uusiomateriaaleihin
- Alkuperäisen suunnitelman toiminnallisuus säilytettiin
- Alueen kokonaisuunnittelu oli vielä käynnissä, joten projektin vaatimat suunnitelmamuutokset oli helppo toteuttaa

Ankkapuiston uusiomassahanke

- Hanke toteutettiin laskutusurakkana
- Toteutuksen mahdollisti muun muassa:
 - Yhteinen tahtotila toteuttaa Vantaan resurssiviisauden tiekarttaa
 - Ankkapuistossa käytettävissä oleva tila massojen valmistukseen ja välivarastointiin
 - Kaupungin puitesopimus urakoitsijan kanssa
 - Hankkeelle varatut rakennuttamisen ja koordinoinnin resurssit

Ankkapuiston uusiomassahanke

- Rakentaminen aloitettiin elokuussa 2018
- Esimerkkejä hyödynnetyistä uusiomateriaaleista:

Maatyyppi	Alkuperä
Hiekoitussepele	Koisotie
Imuruoppausmassa	Ankkapuisto
Pintahiekka	Ruskeasannan hautausmaa
Moreeni	Hansakalliontie
Komposti	Honkanummi
Kivituhka	Rekolan urheilupuisto

100 % uusio-
materiaaleja

Webinaari 31.10.2023

Uuma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Hiekkoitusseppelin hyötykäyttö

Case Sotungin kaatopaikan
maisemointi

(Stormossenin niityt)

Kuva kesäkuu 2023

Webinaari 31.10.2023

Uuma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

UUMA4

Hiekoitusseppelin hyötykäyttö

Kuvat elokuu 2023

ennen niittoa

Webinaari 31.10.2023

Uma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Hiekoitusseppelin hyötykäyttö

Kuva syyskuu 2023
niiton jälkeen

Sotungin kaatopaikka – Stormossenin niityt

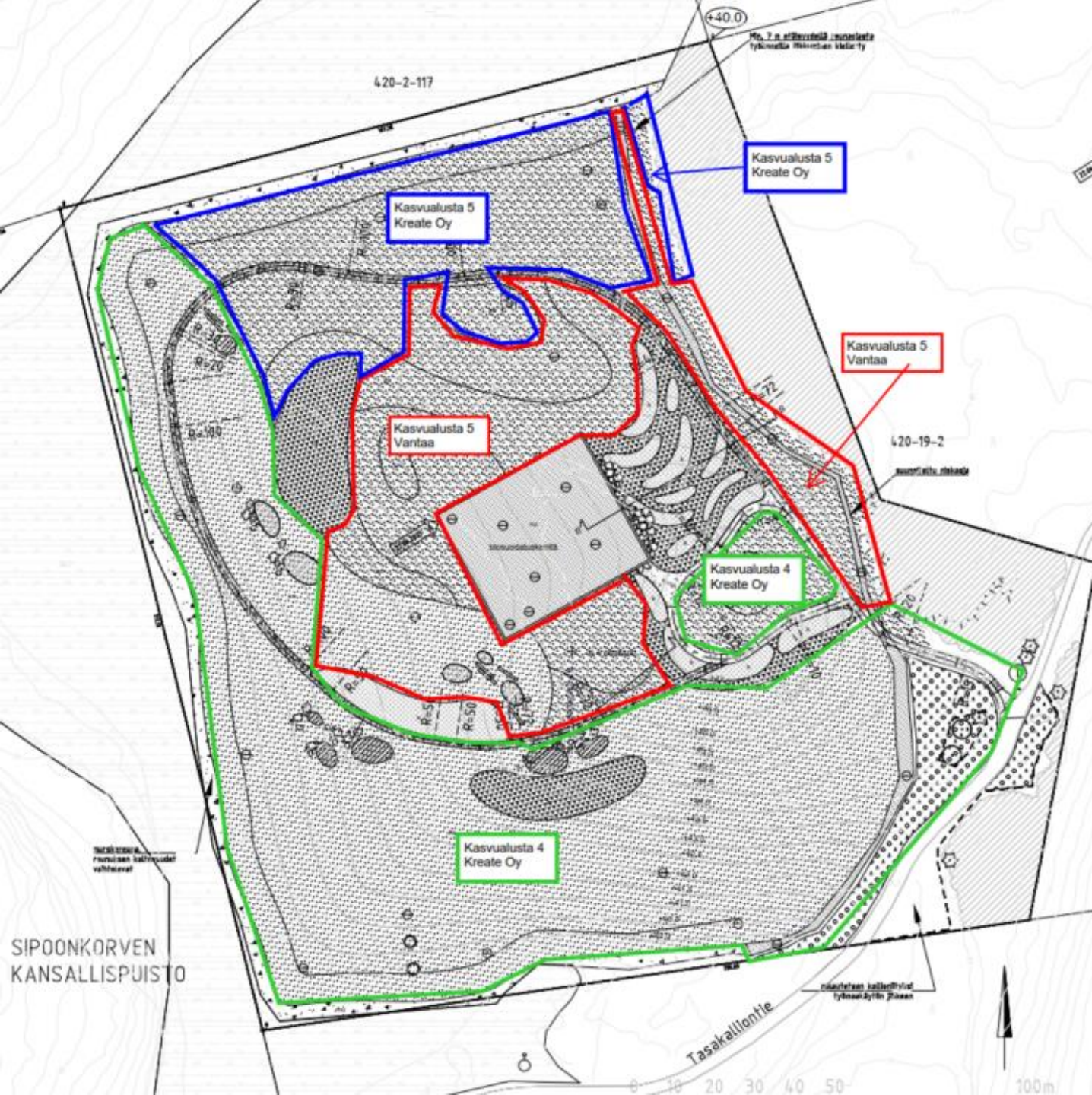
Sotungin kaatopaikka, Sotunki
Vantaa 2021-22

Pinnan muotoilussa annettiin mahdollisuus käyttää hyödynnettävän jätetäytön leikkausmassojen lisäksi tavanomaisen jätteen kaatopaikkakelpoisuudet täyttäviä materiaaleja:

- Kivihiilen, turpeen, ja puuperäisen aineksen polton pohja- tai lentotuhka tai käsitelty jätteenpolton pohjakuona. MARA-asetuksen 403/2009 perusteella ei TOC-arvoa, vaan DOC 800 mg/l
- Betoni- ja tiilimurske, ei TOC-arvoa, vaan DOC 800 mg/l
- Käytetty hiekoitushiekka
- Ylijäämämaa-aines, missä
 - Öljyhiilivedyt C10-C40 < 2500 mg/kg
 - Haihtuvat hiilivedyt < VNa 214/2007 alemmat ohjearvot
 - Muut haitta-aineet < VNa 214/2007 ylemmät ohjearvot

KUNNOSSAPITO

Tavoitteena on alueen luonnonmukainen kehittyminen siten, että sinne muotoutuu vaihtelevia avoimia ympäristöjä tarjoten elintilaa seillä viihtyville eliölajeille, hyönteisille, perhosille ja linnuille.

Niityt ja kedot saavat kehittyä niin, että paikalla viihtyvät kasvit saavat vallata kasvutilaa huonommin pärjääviltä. Puuvartistet kasvit kuitenkin poistetaan

Uusiomaarakentamisen vuosiseminaari 15.11.2023

Uuma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

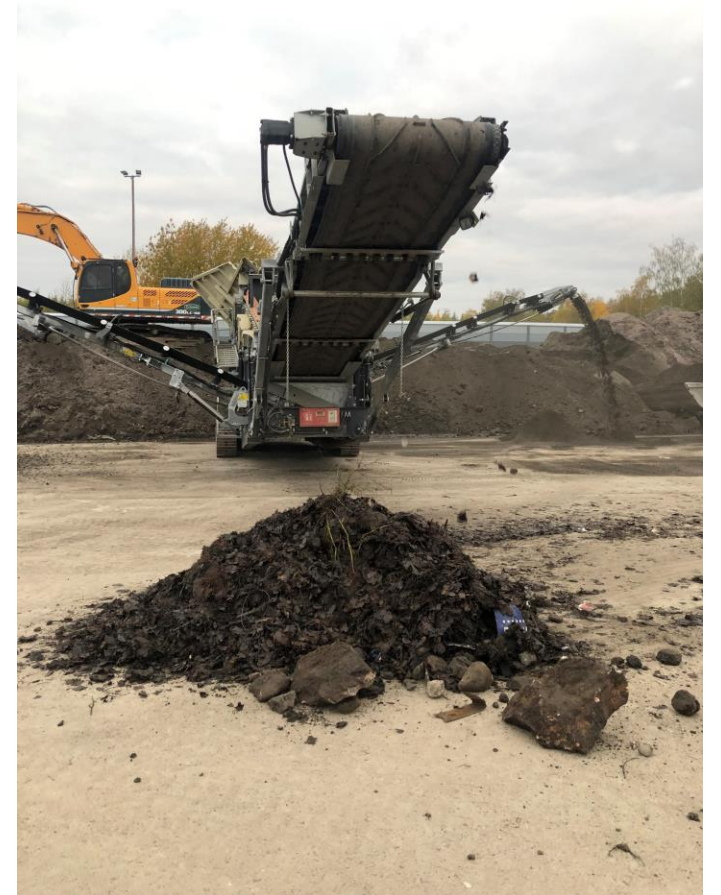
Mahdollisuuksia

Turku

Asfaltin valmistus

UUMA4

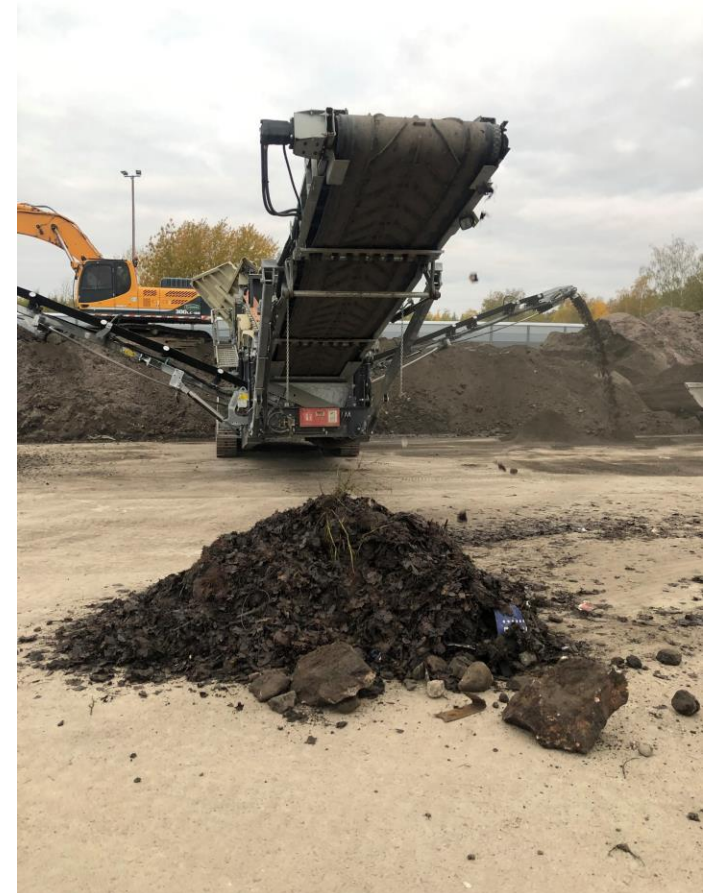
Uusiomaarakentamisen vuosiseminaari 15.11.2023

Uma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Hiekkoitussepin hyötykäyttö ja lainasäädäntö

UUMA4

Kierrätysmateriaalin hyötykäyttö

Esimerkkinä hiekoitussepeli

RAMBOLL

Bright Ideas.
Sustainable change.

Maa-ainesten hyötykäyttö nykytilanteessa - hiekoitussepele

- Pilaantumattoman maa-aineksen käsitteelle ei ole esitetty toistaiseksi lainsäädännössä vahvistettua määritelmää
- Potentiaalinen hyötykäytettävissä oleva käytöstä kerätty hiekoitussepele on lähtökohtaisesti jäteluokituksestaan maa- ja kiviaines luokassa 17 05 04 eli maa- ja kiviainekset, jotka eivät sisällä vaarallisia aineita
- Maa- ja kiviaineksena hiekoitussepeleä voidaan hyödyntää samoin kuin mitä tahansa muutakin maa- ja kiviainesta, joka täyttää kohteen rakenteen tekniset laatuvaatimukset
- Puhdasta (kynnysarvojen alittavaa ja jätteetöntä) maa- ja kiviainesta voi sijoittaa ilman lupaa, kun aines hyödynnetään *varmasti, suunnitelmallisesti ja ilman merkittäviä muuntamistoimia*. Muutoin vaaditaan ympäristölupa.

Nykyinen pilaantumattoman maa-aineksen tulkinta on johdettu kaivettujen maa-ainesten jäteluonnetta koskevan muistiosta (YM 2015) ja Euroopan komission jätedirektiivin soveltamisohjeesta (EC 2008). Niiden perusteella pilaantumattoman maa-aineksen voidaan katsoa tarkoittavan:

”Luonnontilaista tai koostumuksestaan sitä vastaavaa maa-ainesta, josta ei aiheudu ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.”

Kuopattu MASA -asetus

- Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus (SYKE) valmistelivat vuosien 2015–2018 aikana ehdotuksen maa-ainesjätteen hyödyntämistä maarakentamisessa (MASA-asetus)
- Ehdotuksen yleisenä tavoitteena oli rakentamisen ja vastaavan toiminnan yhteydessä syntyvän, jätteeksi luokiteltavan maa-aineksen sekä maaperän kiinteytyksen sideaineeksi soveltuvan jätteen hyödyntämisen turvallinen edistäminen
- Ehdotus perustui YSL 116 §:n mukaiseen rekisteröintimenettelyyn YSL 32 §:ssä tarkoitettussa jätteen käsittelyssä, vastaavalla tavalla kuten MARA-asetuksessa

Kuopattu MASA –asetus II

- Lausuntokierroksella tuli niin merkittäviä muutosehdotuksia, että tunnistettujen ongelmien perusteella aloitettiin muiden sääntelyvaihtoehtojen pohtiminen
- Valmisteilla on uusi, YSL:n ja YSA:n muuttamiseen perustuva ratkaisu
- Keskeisimpiä asioita uudessa sääntelyssä olisivat mahdollista haittaa aiheuttavien maa-ainesten tutkimusvelvollisuus sekä näiden kaivamista, hyödyntämistä ja välivarastointia (ml. pilaantumattoman maa-aineksen välivarastointi ja maaperän kiinteytystä jätteenksi luokiteltavilla sideaineilla) koskeva ilmoitusmenettely

MASA –asetus vs. uusi ratkaisuvaihtoehto

Alkuperäinen MASA-asetus

1. Uusi, oma asetus
2. Rekisteröintimenettely
3. Asetuksessa sitovat toimintaa koskevat vaatimukset, viranomaisella ei harkintamahdollisuutta
4. Vaatimukset hyvin laajat ja kattavat, koska ei sisälly tapauskohtaista harkintaa – yliampuminen monissa hankkeissa
5. Ei osallistamismahdollisuutta (ei kuulemista)
6. Hyvin ennakoitavissa sekä aika että lopputulema – hankkeeseen ryhtyvän resurssit vapautuu muualle

Nyt valmisteilla oleva ratkaisu

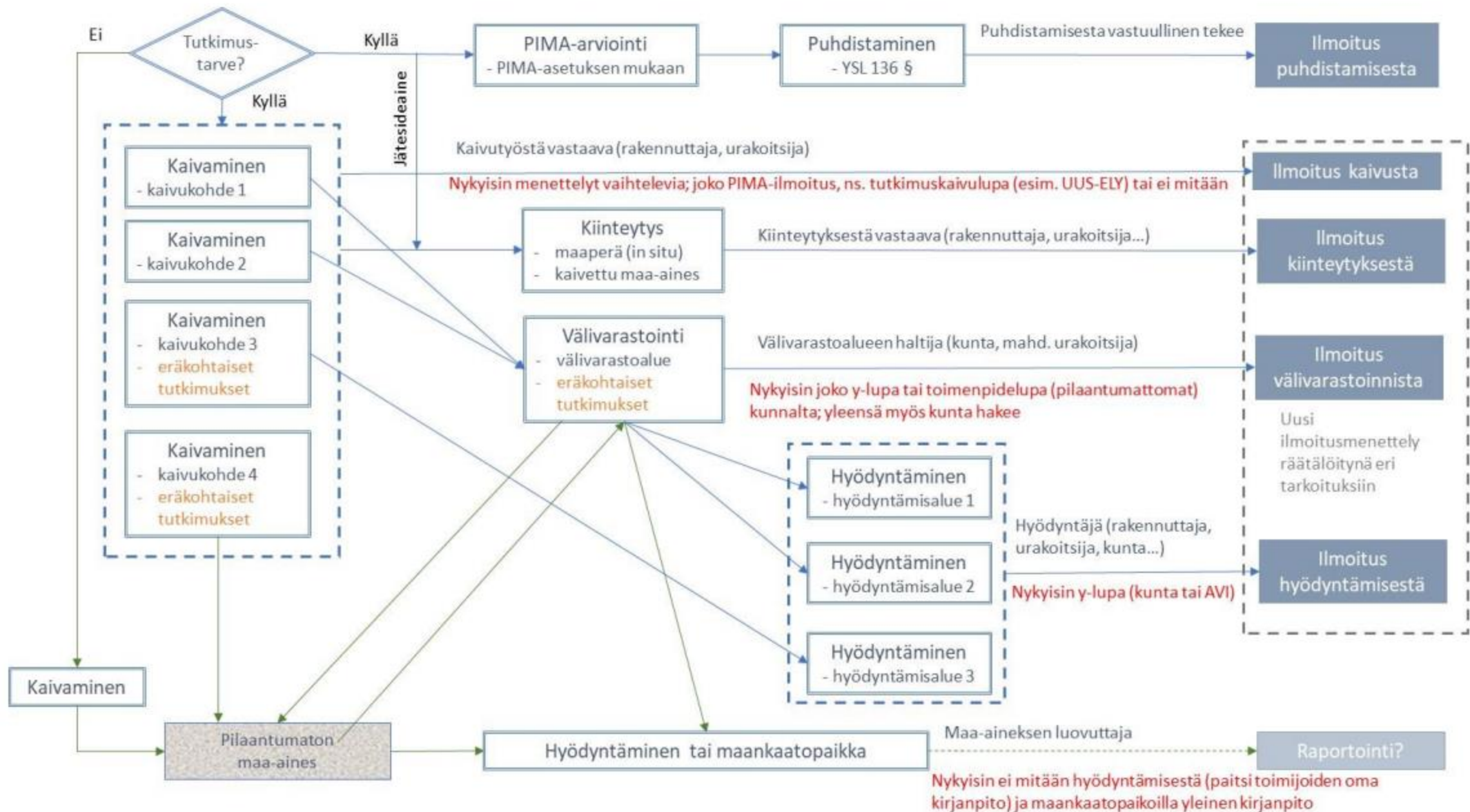
1. Muutos YSL ja YSA
2. Ilmoitusmenettely
3. Kohdekohtainen ympäristöriskien huomioinen helpompaa suunnittelussa ja viranomaisratkaisussa
4. Lakiin ja asetukseen kirjatut vaatimukset väljempää, koska hankkeen ominaispiirteet voidaan huomioida
5. Voidaan ottaa kuuleminen mukaan
6. Haastava tietää rajoitteita etukäteen – vaatii hankkeeseen ryhtyvältä suurempaa panostusta suunnitteluun

Taulukko 1. Rekisteröinti- ja ilmoitusmenettelyn keskinäiset edut (+) ja haitat (-).

Rekisteröintimenettely	Ilmoitusmenettely
<ul style="list-style-type: none"> + Nopeus + Ennakoitavuus + Yhdenmukainen soveltamiskäytäntö maarakentamisen muille materiaaleille (MARA) + Viranomaisen vähäisempi työmäärä asian käsittelyssä + Kirjaus maaperän tilan tietojärjestelmään (MATTI) - Rajattu soveltamisala - Oikean vaatimustason määrittely haastavaa - Asianosaisten heikko oikeusturva - Ei mahdollisuutta tapauskohtaiseen harkintaan - Ei mahdollisuutta välivarastointiin, jos hyödyntämiskohde ei ole tiedossa 	<ul style="list-style-type: none"> + Mahdollisuus laajempaan soveltamisalaan + Mahdollistaa tapauskohtaiset ratkaisut asetuksessa annettujen reunaehtojen puitteissa + Mahdollisuus myös yksiselitteisiin vaatimuksiin + Voi mahdollistaa välivarastoinnin, vaikka hyödyntämiskohde ei ole tiedossa + Verrattavissa nykykäytäntöön PIMA-kohteissa + Hallintopäätös lisää asianosaisten oikeusturvaa + Kirjaus maaperän tilan tietojärjestelmään (MATTI) - Hitaampi kuin rekisteröinti - Viranomaisen suurempi työmäärä asian käsittelyssä - Ennakoitavuus vähenee tapauskohtaisen harkinnan lisääntyessä

Valmistellun lainsäädännön keskeiset kohdat

- Kaivuhankkeeseen ryhtyvällä tai siitä vastaavalla velvollisuus tutkia kaikkia rakentamisessa syntyvien maa-ainesten ominaisuuksia, joista voi aiheutua pilaantumisen vaaraa tai haittaa ympäristölle (haitta-ainepitoisuudet ja liukoisuudet, epäpuhtaudet, hapon tuotto yms.) jos ”on aihetta epäillä” pilaantumista
- Maa-ainesten kaivamisen, hyödyntämisen, kiinteytyksen ja välivarastoinnin osalta tulisi määritellä velvollisuudet sekä menettelyt, kuten ilmoituksen ja päätöksen sisältövaatimukset, käsittelevä viranomainen, käsittelyaika, asianosaisten kuuleminen (ml. tietojen toimittamisvelvollisuus valvontaviranomaiselle)
 - Käsittelevä ja valvova viranomainen olisi ELY-keskus
 - Käsittelyaika 45pv (ml. mahdolliset kuulemiset)
- Valituskelpoinen päätös, ja mahdollista haka täytäntöönpanoa muutoksenhausta huolimatta

Webinaari 31.10.2023

Uuma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Betonimurskeen
hyötykäyttö kantavissa
kasvualustoissa

UUMA4

Webinaari 31.10.2023

Uuma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Kokeilun toteuttaminen ja osapuolet

Helsingin kiertotalouden klusteriohjelma rahoittaa kokeilun toteutuksen. Kiertotalousklusterin projektikoordinaattorina toimii Katja Lehtonen (Ytekki Oy).

- Klusterin vastuuhenkilö Ronny Rantamäki
- Projektikoordinaattori Katja Lehtonen, Ytekki Oy

Webinaari 31.10.2023

Uuma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

UUMA4

Kokeilun toteuttaminen ja osapuolet

Koerakenteet Rudus Oy:n sijaitsevat Länsisalmen toimipisteellä. Alueella on voimassa oleva ympäristölupa betonijätteen käsittelyyn, joten betonimurskeelle ei tarvitse enää hakea ympäristölupaa. Rudus Oy toimitti myös kokeilussa käytettävät betonimurskeet.

- Henri Kylä-Utsuri;
betoninkierrätysliiketoiminta

Webinaari 31.10.2023

Uuma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

UUMA4

Kokeilun toteuttaminen ja osapuolet

Hyvinkään Tieluiska Oy toimitti kokeilussa käytettävän tuotteistetun kasvualustamateriaalin sekä vastasi koerakenteiden rakentamisesta (koetyöt ja kasvualusta-asiantuntija).

- Juha Liukkonen; kasvualustat, viherrakentaminen

Webinaari 31.10.2023

Uuma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

UUMA4

Kokeilun toteuttaminen ja osapuolet

Staralta kierrätyskasvualusta (vaativille puille soveltuva, ”Talin pensas- ja lehtipuumulta”)

Webinaari 31.10.2023

Uma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

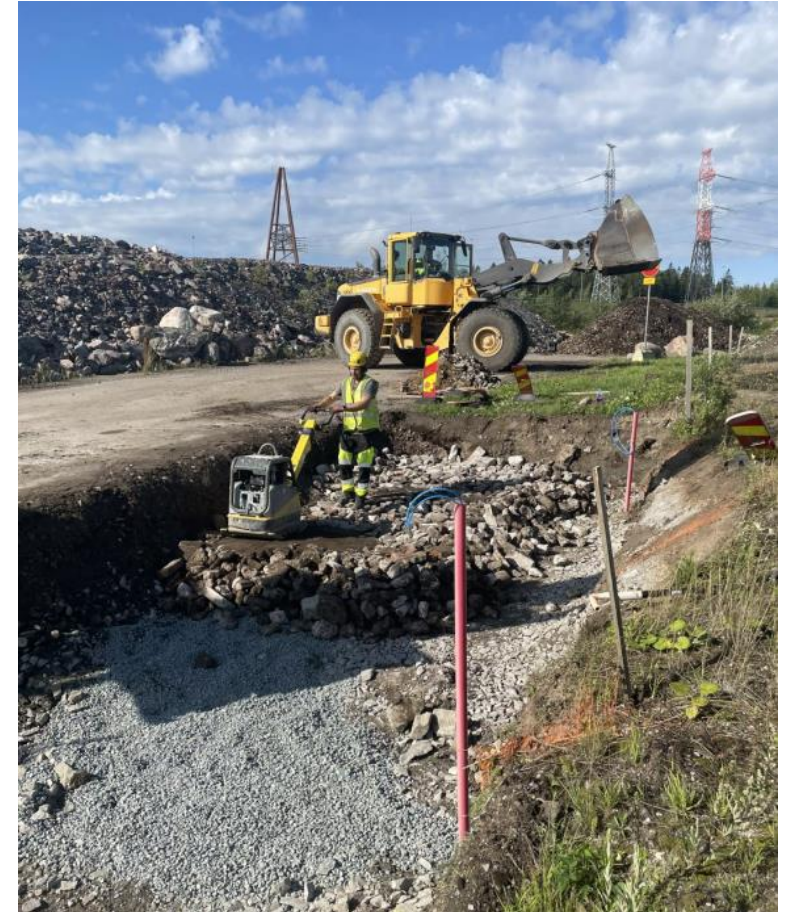
Kokeilun toteuttaminen ja osapuolet

Rakenteiden tarkemittaukset ja
kantavuusmittaukset Ramboll Finland
Oy

- Martti Lammin-Soila

UUMA4

Webinaari 31.10.2023

Uuma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Kokeilun tavoitteena on selvittää betonimurskeen soveltuvuutta kantavan kasvualustan materiaaliksi korvaamaan siinä muutoin käytettävää kalliokiviainesta

Tehtiin 2-4 erilaista kantavan kasvualustan materiaaliseosta, jotka levitettiin ja tiivistettiin maahan kaivettuihin kuoppiin, joiden on tarkoitus vastata tyypillistä katupuiden kasvualusta kokoa.

UUMA4

Webinaari 31.10.2023

Uuma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

UUMA4

Käytettävät materiaalit

- B1: Betonimurske 45/90 mm (EEJ-betonimurske), Rudus Kierrätys
- B2: Betonimurske 90/150 mm (ei EEJ, edelleen jätettä ja vaatii lupamenettelyn) Rudus Kierrätys
- K1: Kasvualustan orgaaninen materiaali: tuotteistettu kasvualustamateriaali, vaateiäiden puiden ominaisuudet, Torpanpiha Istutusmulta Plussa, Tieluiska Oy
- K2: Kasvualustan orgaaninen materiaali: kierrätyskasvualustamateriaali, (Talin lehtipuu- ja pensasmulta) Stara

Seossuhde:

75% betonimursketta,

25% kasvualustaa (tilavuudesta)

Webinaari 31.10.2023

Uuma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

UUMA4

Rakentaminen ja seuranta

- Kasvualustamateriaalit esisekoitettiin asfalttikentällä pyöräkuormaajalla, jossa annosteltiin seossuhteet tilavuusperusteisesti
- Rakentaminen
 - Levitys kaivinkoneella
 - Tiivistys 400 kg:n tärylätkällä kolmessa kerroksessa
 - Kasvualustojen tekemisessä ei käytetty vettä

Webinaari 31.10.2023

Uma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Vesinäytteiden seuranta

- Lysimetrit asennettiin kahden, kierrätyskasvualustalla tehtyjen rakenteiden alle. Lysimetreistä pyritään saamaan vesinäytteitä, joista voidaan analysoida rakenteen läpisuotautuvan veden laatua
- Ensimmäiset vesinäytteet lokakuun 2023 aikana
- Vesinäytteiden analysointi jatkuu keväällä 2024

Kantavuusmittaukset

- Jokaisesta koerakenteesta tehtiin heti niiden valmistuttua kantavuusmittaukset
 - Levykuormituskokeella sekä
 - Loadman pudotustiivistyslaitteella

Webinaari 31.10.2023

Uuma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

UUMA4

Seuranta 2024

- Tarke- ja kantavuusmittaukset
- vesinäytteet

Webinaari 31.10.2023

Uuma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Johtopäätöksiä

- Koerakenteiden tekeminen onnistui hyvin. Eri toimijoiden yhteistyö oli sujuvaa ja Helsingin kiertotalousklusteriohjelman ketterä rahoitus mahdollisti pilotin toteutuksen
- Kasvualustoissa käytetty karkeampi betonimurske ei ole rудuksen normaalisti valmistettava tuote, josta se oli ehkä hieman epähomogeenista ja sisälsi myös jonkin verran yli 200 halkaisijaltaan olevia betoni/tiilikappaleita, kuten kokonaisia tiiliä. Tämä saattoi vaikuttaa rakenteiden päältä mitattuihin kantavuuksiin
- Kantavan kasvualustan materiaali (murske+orgaaninen aines) on rakeisuuskäyrältään hyvin karkea ja siitä puuttuvat hienommat raekoot lähes kokonaan. Tämän tarkoituksena on, että rakenteeseen tiivistettynä siihen halutaan jäävän paljon rakeiden välistä huokostilaa, johon puiden juuret pääsevät kasvamaan. Tästä syystä kantavuuskokeiden tekeminen etenkin hyvin rajulla levykuormituskokeella ei oikein sovellu rakenteen kelpoisuuden arviointiin. On myös hyvin epäselvää, mitkä tällaisen rakenteen kantavuusvaatimusten pitäisi olla, jotta kaikki halutut ominaisuudet voidaan sen osalta täyttää.

Webinaari 31.10.2023

Uma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Johtopäätöksiä

- Vaikka InfraRYL (Infrarakentamisen yleiset laatuvaatimukset) kantavan kasvualustan kelpoisuuden osoittamisessa kantavuuskokeet määrittellään yhdeksi vaatimukseksi, niitä ei ilmeisesti läheskään aina kuitenkaan käytännön hankkeissa vaadita. Edellä mainittu lienee yksi syy, koska ainakaan kantaan tai jakavan kerroksen kantavuusvaatimukseen on hyvin vaikea, ellei mahdoton päästä.

Webinaari 31.10.2023

Uma 4, Kierrätyskasvualustatyöryhmä 5

Pilottikohteen toteutuksen aikaisia havaintoja

- Usein perinteisten kantavien kasvualustojen osalta on todettu ongelmia erityisesti niihin istutettujen puiden elinvoimaisuudessa. Syitä olisikin hyvä selvittää tarkemmin. Jos rakentamisessa aletaan hyödyntämään uusiomateriaaleja, syy rakenteiden mahdollisissa ongelmissa ei välttämättä
- Koerakenteiden alle niiden läpäisevän veden keräämistä varten tehtyjen lysimetrien vesinäyteanalyysien tulokset ovat kiinnostavia sekä kasvualustanäkökulmasta että myös laajemmin betonimurskeen vaikutuksista sen läpäisevän veden pH:n nousuun. Tyypillisesti emäksisyys vähenee ajansaatossa, mutta kovin paljon tämän kaltaisia pitkäaikaisseurannan tuloksia ei ole saatavilla
- Koerakenteisiin on mahdollista istuttaa myös myöhemmin katupuita, jolloin olisi mahdollista havainnoida niiden selviytymistä ja elinvoimaisuutta betonimurskekasvualustassa.